

REPUBLIKENS PRESIDENTS FÖRORDNING OM SKÖTSELN PÅ ÅLAND AV VISSA FÖRVALTNINGSUPPGIFTER SOM GÄLLER VÄXTSKYDD

1 Systemet med överenskommelseförordningar

Bestämmelser om fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och landskapet Åland finns i självstyrelselagen för Åland (1144/1991). Lagen utgår från principen att behörigheten i förvaltningsärenden följer lagstiftningsbehörigheten. Ansvaret för kostnaderna följer av förvaltningsansvaret, om inte något annat föreskrivs.

I 32 § i självstyrelselagen finns bestämmelser om ett system enligt vilket uppgifter som hör till riksförvaltningen för viss tid eller tills vidare kan överföras på en landskapsmyndighet. På motsvarande sätt kan uppgifter som hör till landskapsförvaltningen överföras på en riksmyndighet. Överföringen sker genom förordning och med landskapsregeringens samtycke. En överenskommelseförordning kan sägas upp ensidigt.

Enligt 32 § 3 mom. i självstyrelselagen utfärdas överenskommelseförordningar av republikens president. Utlåtande av Ålandsdelegationen ska alltid begäras om förslaget.

2 Lagstiftningsbehörighet

Enligt 18 § 15 punkten självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om jord- och skogsbruk, till vilket hör bestämmelser om växtskydd. Riket har enligt 27 § 12 punkten självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i fråga om utrikeshandel samt enligt 27 § 33 punkten självstyrelselagen i fråga om förebyggande av införsel av växtförstörare till landet. Även om det hör till rikets lagstiftningsbehörighet så har landskapet enligt 30 § 8 punkten förvaltningsbehörighet i frågor om förebyggande av införsel till landet av växtförstörare.

3 Nuläge och behovet av en ny förordning

Växtskadegörare kan orsaka stor skada på odlings- eller naturväxter eller på produkter med ursprung från dem. Växtskyddsbestämmelserna är ägnade att förhindra införsel i landet och spridning av växtskadegörare samt att upprätthålla växters goda sundhetstillstånd.

Landskapslagstiftningen om växtskydd är en s.k. blankettlagstiftning genom vilken rikslagstiftning gjorts tillämplig med vissa avvikelser.

Med stöd av gällande överenskommelseförordning för Livsmedelsverket ett register över makroorganismer för biologisk bekämpning och pollinering och över deras användningsändamål, samt beviljar tillstånd för marknadsföring, användning och import av dem. Livsmedelsverket kan också återkalla ett tillstånd eller förbjuda marknadsföring, användning och import av en makroorganism om den utgör ett hot mot växters sundhet. (Med *makroorganismer* avses ryggradslösa djur som används för biologisk bekämpning eller pollinering.)

Den Europeiska unionens direktiv om växtskydd har ersatts med den Europeiska unionens växtskyddsförordning (Europaparlamentets och rådets förordning om skyddsåtgärder mot växtskadegörare (EU) 2016/2031). I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 regleras offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel. Unionsförordningar är som sådana direkt tillämpliga i medlemsländerna. För att få verkningfullhet måste de kompletteras med bestämmelser på nationell nivå.

Med stöd av växtskyddsförordningen och kontrollförordningen har man gett ett antal delegerade förordningar och genomförandeförordningar med närmare bestämmelser. De rör exempelvis informationssystem, förteckningar över växtskadegörare, gränskontrollstationer och kontrollställen, förfaranden för övervakning av import samt kontrollfrekvenser.

Lagen om skydd för växters sundhet (702/2003) ersattes från och med den 14 december 2019 av växtskyddslagen (1110/2019), som harmonierar med den Europeiska unionens ovan nämnda författningar.

4 Det huvudsakliga innehållet i förslaget till förordning

I 1 § i överenskommelseförordningen föreslås att till Livsmedelsverket överförs vissa förvaltningsuppgifter som med stöd av 2 § i landskapslagen om tillämpning av växtskyddslagen (Ålands författningssamling 2021:26) skulle ankomma på Ålands landskapsregering eller någon annan myndighet som anges i landskapslag.

Förslaget syftar till att Livsmedelsverket fortsatt skulle ha de förvaltningsuppgifter för landskapet Åland, som Livsmedelsverket har enligt gällande regelverk.

Livsmedelsverket skulle enligt överenskommelseförordningen fortsatt också för Åland föra ett register över makroorganismer för biologisk bekämpning och pollinering och över deras användningsändamål, bevilja tillstånd för användning av dem samt kunna återkalla ett tillstånd eller förbjuda marknadsföring, användning och import av en makroorganism om den utgör ett hot mot växters sundhet. Livsmedelsverket skulle såsom hittills och tills vidare för landskapet Åland handha förvaltningsuppgifter som regleras i rikets växtskyddslags

- 8 § om förutsättningarna för marknadsföring, användning och import av makroorganismer,
- 9 § om avbrytande av marknadsföring, användning eller import av makroorganismer och återkallande av tillstånd,

- 18 § om undersökning av myndighetsprover samt officiella laboratorier samt
- 27 § om föreläggande och förbud som rör makroorganismer.

5 Beredningen av förslaget

Utkastet till förordningen har beretts vid justitieministeriet utifrån Ålands landskapsregerings utkast i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet samt Livsmedelsverket.

Utlåtande över förordningsutkastet begärdes av jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket. Ålands landskapsregering har den 8 april 2021 gett sitt samtycke till den förordning som föreslås bli utfärdad. Ålandsdelegationen såg i sitt utlåtande inga hinder för att förordningen träder i kraft.

Förslaget till förordning har granskats av justitieministeriets laggranskningsenhet.

6 Ekonomiska konsekvenser

Förslaget föranleder inga nya kostnader för staten.

Med överenskommelseförordningen kommer förvaltningsuppgifter, som annars skulle ankomma på landskapets myndigheter, fortsatt att handhas av Livsmedelsverket. Överenskommelseförordningens betydelse för Livsmedelsverkets arbetsvolym bedöms mycket liten till den del landskapet Åland berörs. Förslaget bedöms således inte medföra en ökning av arbetsvolym eller kostnader för Livsmedelsverket.

7 Ikraftträdande

Förordningen föreslås träda i kraft den 1 juli 2021. Samtidigt upphävs den nuvarande förordningen om skötseln på Åland av vissa förvaltningsuppgifter som gäller skydd för växters sundhet (747/2013).